

**DENET DUYURU**  
Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us



Duyuru Tarihi : 01.09.2020  
Duyuru No : 2020/158  
Yayımlandığı Yer : LEBİB YALKIN DERGİSİ  
Eylül 2020- Sayı 201

Özdemir Can KÜÇÜK  
SMMM  
[can.kucuk@bdo.com.tr](mailto:can.kucuk@bdo.com.tr)

**BDO Yayıncılık A.Ş.**

Eski Büyükdere Cad. No.14  
Park Plaza Kat:4  
34398 Maslak/İstanbul  
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00  
Fax: +90 212 365 62 02  
e-mail: [bdo@bdo.com.tr](mailto:bdo@bdo.com.tr)  
[www.bdo.com.tr](http://www.bdo.com.tr)

*Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.*

*BDO International global ağıının toplam gelirleri 2019 yılında 9,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.809 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 88.110 kişi çalışmaktadır.*

*Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.*

**COVID-19 SONRASI NORMALLEŞME SÜRECİNDE AR-GE TASARIM MERKEZLERİNDE ÇALIŞTIRILAN PERSONELİN MERKEZLER DIŞINDA GEÇİRDİĞİ SÜRELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ****Özet:**

Covid-19 kapsamında 5746 ve 4691 sayılı Kanunlar ile kurulan Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde çalışan personelin dışarıda geçirdikleri sürelerin teşvik ve indirimler kapsamında değerlendirilmesi ile kısmi çalışma süreleri ve kısa çalışma ödeneğinin uygulamaya etkisine değinilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** 5746 Sayılı Kanun, Dışarıda Geçirilen süre bildirimi, Covid-19, evden çalışma, kısa çalışma ödeneği

## 1. GİRİŞ:

Gerek 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunu, gerekse 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda personelin bu merkezler dışında geçirdiği sürelerin teşvik ve indirim kapsamında değerlendirilmesine imkan tanımamaktaydı. 2016 yılında yayımlanan 9091 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ar-Ge ve Tasarım merkezleri ile Teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve Tasarım personelinin anılan kararda belirtilen şartlarda, merkez & bölge dışında geçen sürelerinde teşvik ve desteklerden faydalanmasına imkan tanınmıştır. İçinde bulunduğumuz olağandışı sürece kadar yapılan iyileştirmeler Ar-Ge verimliliğinin artırılmasını amaçlarken son yapılan güncel düzenlemelerde ise insan sağlığının korunması amaçlanmıştır.

Bu çalışmamızda dışarda geçirilen sürelerin (DGS) güncel mevzuattaki durumu ve teşvik ve desteklerden yararlanılırken dikkat edilmesi gereken konular genel hatlarıyla incelenecektir.

## 2. MEVZUATTA DIŞARIDA GEÇİRİLEN SÜRELER

Önceleri sadece merkez & bölge bünyesinde geçirilen sürelere isabet eden ücretler için ilgili teşviklerden ve indirimden yararlanılabiliyorken, son yayımlanan 2016/9091 Sayılı BKK ile dışarıda geçirilip, anılan Kararın kabul ettiği sürelerle ilişkin ücretlerde indirim ve teşvikler kapsamına alınmıştır.

Karar ile 5746 Sayılı Kanun kapsamında kurulan Ar-Ge veya Tasarım merkezlerinde ve 4691 Sayılı Kanun kapsamında kurulan teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge veya Tasarım personelinin bu merkezlerde & bölgelerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla, aşağıda belirtilen faaliyetlerin merkezler dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda merkez yönetiminin & bölge yönetici şirketinin onayının alınması ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla merkezler dışındaki bu faaliyetlerine ilişkin ücretlerin yüzde yüzü gelir vergisi stopaj teşviği kapsamında değerlendirilir.

- Laboratuvar, analiz, test ve deney çalışmaları
- Diğer Ar Ge veya Tasarım merkezlerinde yapılan çalışmalar.
- Saha Araştırmaları
- Prototip geliştirmeye yönelik faaliyetler
- Projelerde görev alan personelle sınırlı olmak kaydıyla bilimsel içerikli etkinlikler

- Ar-Ge veya Tasarım merkezlerinde & teknoloji geliştirme bölgelerinde en az bir yıl süreyle çalışan Ar-Ge ve Tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yıl, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere merkez & bölge dışında geçirdiği süreler (Aylık ders saati kadar ve ders programlarının önceden bildirilmesi kaydıyla)

Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliğinin 10 uncu ve 11 inci maddeleri ile teşvik ve destek uygulamasından yararlanılabileceği açıklanmıştır.

Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7244 Sayılı Kanun uyarınca 5746 Sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge ve Tasarım merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında yapılabilmesine ve 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri kanunu uyarınca Bölge sınırları içinde yürütülen faaliyetlerinde bölge dışında yürütülebilmesine 11.03.2020 tarihinden itibaren dört ay süreyle (11.07.2020 tarihine kadar) sınırlı olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından izin verileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca Bakanlığa söz konusu süreyi üç ay kadar uzatmaya (11.10.2020 tarihine kadar) yetki verilmiştir. Anılan Düzenleme uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın söz konusu yetkisini kullanması ve Ar-Ge Tasarım merkezleri ile Teknopark şirketleri tarafından Bakanlık'a bildirilmesi kaydıyla uzaktan & evden çalışan Ar-Ge ve tasarım personeli için 5746 Sayılı Kanun ile 4691 Sayılı Kanun kapsamındaki indirim ve teşviklerden yararlanılmaya devam edilebilecektir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na verilen yetkiyle yayınlamış oldukları duyurular ile 27.05.2020 olarak belirlenen tarihin 31.05.2020 tarihine kadar sonrasında sırasıyla önce haziran, temmuz ve ağustos sonu olmak üzere üç kez uzatılmıştır. Haziran itibarıyla ilgili merkezlerde bildirim kapsamındaki personel sayısının 5746 Sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen personel sayısının en fazla yüzde 50'si, veya bildirim kapsamındaki personele isabet eden toplam çalışma süresinin, yine 5746 Sayılı Kanun kapsamında istihdam olunan toplam personel sayısına isabet edecek toplam çalışma süresinin en fazla yüzde 50'si uzaktan çalışma kapsamında değerlendirilebilecektir. Ağustos sonu itibarıyla ilgili oran yüzde 40'a düşürülmüştür.

Muafiyet, destek ve teşviklerden yararlanılabilmesi için Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri dışında çalışan personele ve merkez dışında geçirilen sürelerle ilişkin bildirimlerinin yapılmasına devam edilmelidir

5746 ve 4691 Sayılı Kanun ve Yönetmelikte yer alan tam zaman eşdeğer personel asgari istihdam şartı ve diğer yükümlülükler aynen geçerlidir.

7244 Sayılı Kanun ile önceden belirlenen süreler Covid-19 kapsamında evden çalışmaya ilişkin süreler ilave edilmiş olup, %100 olan süreler Bakanlığın son duyurusu ile normalleşme sürecine kademeli geçiş için Haziran itibariyle belirli koşullarda yarıya indirilmiştir.

Normal uygulamada DGS bildirimleri yapıldığında Ar-Ge ve tasarım personeli için sürelerde herhangi bir değişiklik olmaz iken Covid-19 etkilerini azaltmak için hayatımıza giren kısa çalışma ödeneği (KÇO) ve evden çalışma uygulamasının birlikte uygulanmasında eş değer birim tam sayısının sağlanmasıyla ilgili olarak dikkat edilmesi gereken bazı hususlara aşağıdaki örneğimizde değinilmiştir.

### 3. UYGULAMAYA İLİŞKİN ÖRNEK

Ece A.Ş.'ye ait Ar-Ge merkezinin 6 adet teknik personeli ve 14 adet beyaz yaka Ar-Ge personeli olmak üzere, toplam Ar-Ge personel sayısı 20 olup, destek personeli bulunmamaktadır. (Nisan-Mayıs-Haziran) 2.geçici vergi döneminde Haziran ayı için KÇO'dan %50 olarak yararlanılmıştır. Bu durumda aylar itibariyle DGS bildirim kapsamında bildirilebilecek personel sayıları ve teşviklere etkileri aşağıda hesaplanmıştır.

Teknisyen ve destek personelin evden çalışma imkanı olmayacağından DGS bildirim yapılamayacaktır. Nisan ve mayıs ayları için 14 beyaz yaka Ar-Ge personeli 30 gün DGS bildirim yapılması şartıyla evden çalışabilecektir. Haziran ayı itibariyle duyuruda belirtildiği üzere sınırlar dahilinde bildirilebilecek personel sayısı %50 ile sınırlandırılmış olup aylar itibariyle eşdeğer personel hesaplaması ve sınırlar aşağıdaki gibi olacaktır.

Ay	Mavi Yaka	Beyaz Yaka	Toplam Personel Sayısı	DGS Personel Sayısı (*)	Uzaktan çalışma Araştırmacı (a)	Teknisyen (b)	Toplam Bildirim Gün (a+b)
Nisan	6	14	20	14	(**)420	(**)180	600
Mayıs	6	14	20	14	420	180	600
Haziran	6	14	20	(***)10	(****)150	90	240
<b>Toplam</b>					<b>990</b>	<b>450</b>	<b>1440</b>

(\*) Covid 19 kapsamında dışarıda geçen süre bildiriminde bulunulabilecek personel sınırı Haziran itibariyle %50

(\*\*) Beyaz yaka personel DGS bildirim (30 gün x 14 kişi) Mavi yaka personelde DGS bildirim yok tam zamanlı çalıştığı durumda toplam bildirim (30 gün x 6 kişi) Haziran ayı 15 gün KÇO

(\*\*\*) 5746 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen personel sayısının en fazla yüzde 50

(\*\*\*\*) 14 Ar-Ge personelinin sadece 10'u DGS bildirim kapsamında değerlendiriliyor. Kalan 4 personel merkez dışında olduğundan eşdeğer hesabına, indirim ve teşviklere dahil edilmemiştir.

Toplam bildirim günleri dikkate alındığında eş değer gün sayısının 3 aylık ortalamada  $1440/90=16$  eş değerde olduğu Ar-Ge merkezinin sürekliliği için yeter sayı olan 15 kişi kriterini sınırdan sağladığı görülmektedir.

Nisan ve Mayıs aylarında Kısmi çalışma kapsamında 20 gün çalışıldığında ise

Ay	Mavi Yaka	Beyaz Yaka	Toplam Personel Sayısı	DGS Personel Sayısı (*)	Uzaktan çalışma Araştırmacı (a)	Teknisyen (b)	Toplam Bildirim Gün (a+b)
Nisan	6	14	20	14	(**)280	(**)120	400
Mayıs	6	14	20	14	280	120	400
Haziran	6	14	20	(***)10	(****)150	90	240
<b>Toplam</b>					<b>710</b>	<b>330</b>	<b>1040</b>

(\*) Covid 19 kapsamında dışarıda geçen süre bildiriminde bulunulabilecek personel sınırı Haziran itibariyle %50

(\*\*) Beyaz yaka personel DGS bildirim (20 gün x 14 kişi) Mavi yaka personelde bildirim yok kısmi zamanlı çalıştığı durumda (20 gün x 6 kişi) Haziran ayı 15 gün KÇO

(\*\*\*) 5746 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen personel sayısının en fazla yüzde 50

(\*\*\*\*) 14 Ar-Ge personelinin sadece 10'u DGS bildirim kapsamında değerlendiriliyor. Kalan 4 personel merkez dışında olduğundan eşdeğer hesabına, indirim ve teşviklere dahil edilmemiştir.

Toplam bildirim günleri dikkate alındığında eş değer gün sayısının 3 aylık ortalamada  $1040/90=11,55$  eş değerde olduğu ve dolayısıyla Ar-Ge merkezinin sürekliliği için yeter sayı kriterini sağlamadığı görülmektedir.

Yukarıda yer alan iki hesaplamadan görüleceği üzere DGS bildirim dışındaki personelin tam zamanlı olarak merkezde bulunması Ar-Ge Merkezinin sürekliliği açısından hayati önem taşımaktadır.

Bakanlık duyurusunun ikinci sınırı olan toplam personele ait saatin %50 sinden hareketle yapılan hesaplamada ise tam zamanlı bir personelinin aylık azami çalışabileceği saat 160 kabul edildiğinde (160x20 kişi aylık) 3200 saatin yarısı olan 1600 saate kadar Ar-Ge personeli için başvuruda bulunabilir.

#### 4. SONUÇ

Yukarıda yaptığımız açıklamalar ve verilen örnekte de belirtildiği üzere Pandemi dönemde karşılaştığımız bu olağan dışı durum karşısında uygulamada karşımıza çıkabilecek sorunlar ve dikkat edilmesi gereken konulara değinmeye çalıştık. Pandemi etkilerini azaltmak için hayatımıza giren kısa çalışma ödeneği ve evden çalışma uygulamasının birlikte uygulanmasında eş değer birim tam sayısının sağlanması önem arz etmektedir. Bakanlık tarafından yapılan duyurularda açık bir şekilde belirtilmese de laboratuvar, test gibi fiziki ortam gerektiren işlerde çalışan Ar-Ge personelinin, Covid-19 kapsamında dışarıda geçen süre bildiriyle uzaktan & evden çalışma imkanı olmayacağı görüşündeyiz. Ancak, anılan personel Ar-Ge faaliyetlerini uzaktan gerçekleştirebiliyorsa, ilgili düzenlemeler çerçevesinde teşviklerden yararlanması mümkündür. Ayrıca Kısa çalışma ödeneği dışında kalan sürelerin eş değer sınırının altında kalmaması kaydıyla kısmı olarak Ar-Ge teşvik ve indirimlerinden yararlanılabilir.

#### Kaynakça

- 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun
- 10.08.2016 tarih 29797 sayılı T.C. Resmi Gazetesinde Yayımlanan Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği
- 26.06.2016 tarih 2016/9091 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı